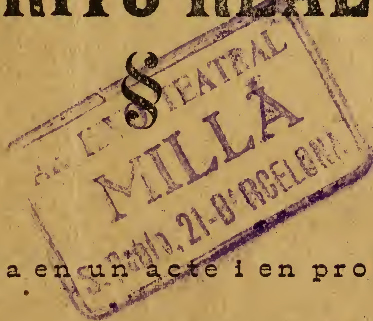
BIBLIOTECA "ILURO"

Lluís Millà

"LORITO REAL"

§

Comèdia en un acte i en prosa

30

Administració
CASA "PATUEL"
MATARÓ

VIDIELLA

Biblioteca "ILURO"
EDITADA PER LA CASA PATUEL
Mataró

LLUÍS MILLÁ

§

"LORITO REAL"

Comèdia en un acte, original i en prosa

Estrenat en el "Teatre de la Reforma" (Olot), el 23 de Febrer de l'any 1927

ARTS GRÀFIQUES
SANTA COLOMA DE FARNÉS
1927

Justificació del tiratge **N.º**

REPARTIMENT

Personatges	Actors
PASCUAL.	Sr. Garolera
BARTOMEU	» Subirana
TON	» Torrents
XATO	» Berenguer
NAS-GROS	» Claveras

Dreta i esquerra de l'actor

Acte únic

Sala de bona apariència amb porta al fons i laterals. Una gàbia amb un lloro, en el recó del fons de la esquerra.

ESCENA PRIMERA

PASCUAL, *al fons, figurant despedir-se de la dona i la sogra que marxen a estiuejar. A temps, segons s'indiqui,* XATO *i* NAS-GROS, *que son dos reventa pisos*

PASC. Ja cal que cuiteu per no fer tard. Mireu que el tren no espera a ningú; no gasta compliments en despedir-se; campana i pito i arrenca a còrre com una mala nova... Oh, i ara que dic mala nova! així que sigueu al poble telegrafieu-me si heu arribat bé. Ho sents, estimada esposa? I vostè, *querida mamà política?* cuidi's força... Eh! Què diu? Que s'han descuidat el maletí? Damunt de la calaixera l'han deixat? No pugi vostè, no és fadigui... Ja l'hi porto, esperi's.

(Es fica per la primera de la esquerra. Pel fons surt el XATO *amb molta cautela).*

XATO Ni fet exprés, Avui estic de sort.

(S'amaga per la primera de la dreta, a temps que PASCUAL *sortint amb el maletí no el vegi)*

PASC. Ja fora estrany que les dones quan surten de casa no es deixessin alguna cosa.

(S'en va pel fons dreta. Petita pausa. Surt el XATO, *va al fons i fa un xiulet molt prim.)*

XATO Continua la bona ratxa.

(Pel fons surt NAS-GROS).

NAS Xato.

XATO Nas-Gros. Apa, home, no badis, que això va com una seda.

NAS Estava al replà de dalt *diquelant* l'entrada.

XATO La sortida és la que hem de vetllar, perquè no ens *penyorin*.

NAS Vols dir que farem carga?

XATO Jo be m'ho penso. *Muxeli,* que torna el *bato*.

(S'amaguen, XATO *per la primera dreta,* NAS-GROS *per la segona. Entra a escena* PASCUAL).

PASC. Han pres un taxi. Han fet bé, perquè si no, no arriben a temps al tren. Vaja, ja estic sol.

(Dirigint-se al lloro).

Ja ho veus, Perico, com ens han deixat solets. La mestressa i la sogra a estiuejar i jo aquí amb tu, aguantant el tipus, no poguent sortir de Barcelona per qüestió de negoci. Què hi dius a tot això, Perico?

LLORO *Lorito real.*

PASC. Res més que això em dius? Ja ho sabia.

LLORO *Calçasses.*

PASC. Això també ho sabia, perquè m'ho dius tot sovint, massa sovint, i aquesta és una paraula que traspassa els límits del teu estament de lloro: ho tens entès? I no estic disposat a permetre que tu...

LLORO *Ja, ja, ja. Qué regalo!*

PASC. Aquest lloro s'em rifa!

LLORO *Calçasses!*

PASC. Ja hi tornem! Prou, noi, prou! Has de tenir en compte que jo soc l'amo aquí, ara que la dona i la sogre son fora. Soc l'amo. Comprens, senyor... Perico?

LLORO *Ja, ja, jai.*

PASC. Que és bèstia aquest animal! Ja tens sort d'ésser qui ets i de saber el que saps, que si no!..

LLORO *Si que ho sé, si que ho sé, però no ho diré.*

PASC. Poca vergonya! Encara tens barra de parlar així! N'hi ha per...

(Timbre de porta).

Truquen. Veiam qui és.

(S'en va pel fons dreta).

NAS Xato.

XATO Nas-Gros.

(*Sortint per la dreta*)

NAS Aquest home enraona amb el lloro d'una manera molt estranya. Sembla talment que entre els dos hi ha una *combina.*

XATO Si que ho sembla. *Mutis,* que venen.

(Es tornen a amagar).

ESCENA II

PASCUAL *seguit d'en* BARTOMEU *i* TON, *pare i fill; pagesos amb gorra*

BART. Ben segur que no hi pensava vostè amb nosaltres; eh, senyor Pascual?

PASC. No, no. Cert que no hi pensava pas.

BART. Doncs ja ho veu, ja som aquí.

PASC. Ja ho veig, ja.

BART. Som vinguts a Barcelona jo i el bordegàs, perquè comenci a veure món, per *destruir-se,* per treure-li

la crosta de pagesia, anem al dir, perquè no vull que el meu xicot sigui un burro com son pare.

PASC. Home, Bartomeu, penseu que el seu pare sou vos.

BART. Ja ho sé que ho só. Això és un dir. Jo, per mi, ja en se prou. Però com que el món avui dia està tan avençat, i un home sense *destrucció* no va en lloc, vull que el meu fill pugui anar per tot arreu. No se si m'explico!

PASC. Sí, sí; us expliqueu molt bé. De manera que vostre viatge a Barcelona és degut a...

BART. Com s'enten degut! En el *trenc* hem pagat a la bestreta.

PASC. Es natural.

BART. Ara, tocant a l'estada a ciutat, recordant de que vostès quan varen venir al poble, varen dir-nos que si mai baixavem a Barcelona ja sabiem on teniem una casa, i com que varen deixar l'adreça en aquest cartronet, hem pensat que fora fer-los un agravi si anàvem a un altre lloc, i per això és que som aquí. No se si m'explico!

(*Ha mostrat una targeta*).

PASC. Sí, home, sí que us expliqueu! (Vaja una embaixada!) I penseu passar-hi gaires dies aquí a Barcelona?

BART. Que li diré... un parell de mesos.

PASC. (Valga'm Déu!).

BART. Be, però per això no s'espanti, que nosaltres ja ens portem la nostra part.

PASC. Què voleu dir?

BART. Que no volem que ens digueu gorreros, encara que venim de gorra.

PASC. Home, jo no dic semblant cosa, Bartomeu.

BART. Ja ho sé... Això és un dir. Sap el que portem?

PASC. Vos direu.

BART. Mitja llangonissa i un formatge, tot fet a casa, que

s'en llepará els dits.

(*Ho treu del cistell*)

Miri: què li sembla? Què m'hi diu?

PASC. Com a semblar-me, em sembla que... (que teniu molta barra.) I com a dir-vos, dec fer-vos present que tinc la senyora i la sogra fora i que per menjar s'ha d'anar a la fonda.

BART. Massa gasto. Essent tres com som li resultarà molt carregat. Això no vol dir que un dia ens hi porti a una bona fonda, però per tota estada. Sap que podem fer?

PASC. No ho se...

BART. Que el noi es cuidi de la teca, que prou que en sap de cuinar, i *aixines* a vostè li resultarà més baratet. Dongui-li els diners i deixi'l fer, ja veurà com ell ho arregla. Sap fer un arròs que no s'en veurà mai tip.

PASC. (Ja estic ben posat.) Però, home de Déu, si el vostre fill s'ha de cuidar del menjar, no tindrà temps de veure rés de Barcelona.

BART. Be prou que li vagarà. Ell, l'arròs el fa en un tancar i obrir d'ulls.

PASC. I sempre hem de menjar arròs!

BART. Ja l'hi variarà els talls.

LLORO *Lorito real.*

(*En* TON, *que ja en entrar s'ha assentat vora la gàbia del lloro, mirant-lo amb curiositat, ara que el sent parlar, encara s'el mira amb més atenció, sense fer gestos que torbin el diàleg del seu pare i en* PASCUAL).

PASC. Cal que ho pensem bé això, Bartomeu, perquè jo per els meus quefers, no sempre podré ésser a casa a una hora determinada.

BART. No hi faré res que vostè no hi sigui, nosaltres ja ens arreglarem.

LLORO *Lorito real, dame la paia y te daré un real.*

(*Aixecant-se i amb molta naturalitat apropant-se al seu pare*).

TON Pare, allà hi ha un pollastre que enraona.

BART. Què dius, noi!

TON Enraona, tal com us dic. M'ha demanat un ral. Li dono, pare?

BART. Ton, no siguis totxo! Què vols que en faci d'un ral?

TON Potser vol anar al cine la bèstia.

PASC. (Tu si que ets bèstia!) Què no veus que és un lloro?

LLORO *Ja, ja, jai. Qué regalo!*

TON Un *lloro* que *riu!* No ho entenc.

PASC. (No se si és tonto o el fa!)

BART. Es molt innocent el meu xicot. Ha vist poc món; per això és que convé *destruir-lo*.

(*Soroll com de cadira que cau en l'habitació de la dreta*).

Eh! Què és aquest soroll!

TON Allí dins ha estat.

(*Senyalant la esquerra*).

PASC. Vols dir?

TON Jo bé m'ho penso!

PASC. Anem-hi tots, que no fos cas que hi hagués algún lladregot...

BART. Un lladre! Que es prepari si l'atrapo!

(*Del cistell treu un revólver. S'en van tots tres per la lateral esquerra*).

ESCENA III

NAS-GROS *i* XATO, *per la dreta*

NAS Xato.

XATO Nas-Gros.

NAS Què has fet?

XATO He ensopegat no se com amb una cadira.

NAS Sort hem tingut que han equivocat la direcció, però registraran tota la casa. Què fem?

XATO Amagar-nos sota la taula, que el *tapete* és llarg.

NAS Ansia.

(*S'amaguen sota la taula del centre, que el tapete els cobreix del tot*).

ESCENA IV

BARTOMEU, PASCUAL *i* TON

BART. No hi ha ningú.

PASC. Jo juraria haver sentit... Potser allà...

(*Senyalant lateral dreta*).

BART. Veiam.

(*Hi entra*)

PASC. Es valent el teu pare.

TON Molt. Per això és que al poble li diuen en Serrallonga.

PASC. Ah, si!

TON Miri si ho és de valent, que una vegada va barallar-se amb dos homes i varen ser tres els que van rebre.

PASC. Com pot ser això que dius!

TON Tres, perquè ell també va rebre.

PASC. Vaja una solta.

BART. Allà dins tampoc hi ha ningú. Posi's tranquil.

PASC. Amb aquest revòlver davant dels ulls no n'estic gaire de tranquil.

BART. No tingui por, està en el segur.

PASC. Més segur estarà desant-lo.

BART. Jo, quan surto de casa, sempre vaig armat, pel que pugui succeir.

(*Deixa l'arma dins el cistell.*)

PASC. Aquí a Barcelona, ara no hi ha por; no és com abans que sortiem de casa i no sabiem si hi tornariem.

LLORO *Si que ho sé, si que ho sé, peró no ho diré.*

BART. I ara, què diu aquest lloro!

PASC. Aquest lloro, tot com el veieu, és més lloro que un lloro.

BART. Vol dir que val per dos!

PASC. Vull dir que val molt.

BART. Si que crec que les fan pagar cares aquestes bestioles.

PASC. El que és jo no vos el donaria ni per mil duros.

BART. Doncs no tingui por que li compri. I perquè en val tants de diners!

PASC. Perquè aquest lloro és un secreter.

BART. Vol dir una calaixera!

PASC. Dic secreter, perquè guarda un secret de molta importància. El mal és que no li podem descobrir.

BART. Si no s'explica més clarament...

PASC. Veureu; el meu oncle era molt ric i molt avar. Enterrava els diners perquè ningú els hi prengués; i com que va morir de repent, no s'ha pogut saber on tenia el cau. Es de suposar que el capital és aquí a casa, perquè no es movia mai. Com que vivia sol amb aquest lloro, s'ha de creure que ell solament és qui ho sap.

LLORO *Si que ho sé, si que ho sé, però no ho diré.*

PASC. Ho veieu! Sempre diu el mateix. Nosaltres en venir a habitar aquí, ho hem registrat tot inútilment. Quan la dona l'hi fa alguna pregunta, contesta fora de tò, i quan sóc jo qui li parla es posa a riure.

BART. A tall de mofa!

PASC. Ja ho crec. Em diu *calçasses!*

BART. Això li diu! Si a mi em deia aquesta paraula li arrancava la llengua.

PASC. No pot ser, perquè aleshores perdriem totes les

esperances. Un lloro mut, no te cap valor, és alló que es liença; la qüestió és conservar-li la llengua perquè parli un dia o altre.

BART. El que és jo no aguantaria tant.

PASC. Es que el cas val la pena. Son molts mils duros els que tenia l'oncle. El mal és que jo no l'hi soc simpàtic, la meva dona tampoc i la sogra encara menys. Més aviat amb els de fora de casa es mostra amable. Per això que us explico el fet.

(*En tó confidencial*).

Que us sembla si li fessiu alguna pregunta, sense que ell sospités la intenció.

BART. No és mala idea!

PASC. Si conseguissiu descobrir-li l'amagatall, creieume Bartomeu, que no us queixarieu de mi.

LLORO *Si que ho sé, si que ho sé, però no ho diré.*

BART. Home,senyor Pascual, per mi no es perderà el plet.

(*Allunyant-se tots tres de la gàbia*).

Jo li tiraré algun entretoc. Però no ara, perquè no sospiti. Primerament procuraré fer-me agradós, mal serà que amb els dies que aquí farem estada...

PASC. Quedeu-se el temps que volgueu.

BART. De mica en mica, fent-li algun regalet, m'el faré meu. Què és el que els hi agrada més als lloros?

PASC. Aquest té un deliri per la pilota!

TON Compreu-ne una de futbol, ben grossa, pare.

PASC. No; és la pilota de la carn d'olla la que li agrada.

BART. Oh, doncs el noi n'hi farà demà mateix, que ell per l'art de la cuina és un cap de brot.

PASC. Feu el que volgueu. Des d'aquest moment ja podeu dir que aquí sou a casa vostra.

BART. Molt bé. Ara tindriem que sortir vostè i jo per un encàrrec que m'ha fet donya Simforosa, la senyora del caporal de la guàrdia civil

PASC. Què haveu de fer-li?

BART. Comprar-li i enviar-li tot seguit una xeringa grossa.

PASC. De les de sistema modern?

BART. No ho se, d'aquelles que van amb motor. M'ha dit que a cân Claus i Olles les trobaré.

PASC. A cân Clausolles, voleu dir.

BART. Això mateix!

PASC. Es a la Plaça Reial. Anem-hi que no és gaire lluny.

BART. Ton, ja ho saps: tu a enllestir el dinar. Fes arrós amb pollastre, que és el que atipa més. A la tarda anirem al *parca*, i al vespre al *traiatu*, eh, senyor Pascual?

PASC. Sí; al «Romea». Veurem «La Mare».

TON La mare, diu! No el crec pas.

PASC. Per què?

TON Perquè la mare, s'ha quedat al poble.

PASC. «La Mare», d'En Rusiñol.

TON Els ocells tenen mare, aquí a Barcelona. Això si que és estrany!

PASC. (Es tonto de cap a peus, aquest xicot!) Anem, Bartomeu.

TON A tot això, encara no sé on és la llar de foc.

PASC. La llar!

BART. Vol dir la cuina.

PASC. Es veritat; mira, al extrem d'aquest corredor la veuràs.

(*Senyalant el fons, en sa part esquerra*).

I per cert que ara em recordo que la dona m'ha dit que no em descuidés de baixar a l'escala el cossi de les escombraries, que ja és ple.

BART. Vostès han de fer-ho això!

PASC. Com que els escombriaires no pujen als pisos... Ja faré que la portera s'en cuidi. Doncs, si; allà hi ha la cuina i en el seu rebost hi trobaràs de tot.

TON Molt bé diu. Ja poden marxar descansats. Quan tornin tot ho trobaran a punt.

PASC. (Déu ho faci.) Tancarem de cop i ens emportarem la clau. Comprens?

TON Sí, senyor, sí.

PASC. No crec que triguem gaire.

(PASCUAL *i* BARTOMEU *s'en van pel fons dreta; es sent el cop de tancar la porta del pis*).

TON Vaja, ja sóc a Barcelona. El poble on sempre és festa, perquè segons he vist de la estació aquí, tothom va pel carrer endiumenjat i sense fer res. Fins els cavalls fan festa, perquè els cotxes van sense. Tot va amb filsferros, aquí. Al cinema del poble ja ho havia vist això, però no em creia que fos variable. Alló és pintat d'invenció de pensament. Aquí si que tot és cert. Aquí si que tothom és un savi...

LLORO *Ja, ja, jai. Qué regalo!*

TON Fins els pollastres enraonen! Perquè, vaja, siguin el que vulguin, aquest minyó és ben bé un pollastre civilitzat. Després li faré algunes preguntes referents a l'amagatall dels diners. Ara anem a la minestra.

(*S'en va pel fons esquerra*).

ESCENA V

NAS-GROS *i* XATO, *sortint de sota la taula, cada u per un costat i quedant sentats a terra*

NAS Xato.

XATO Nas-Gros.

NAS Has sentit?

XATO Tot, sense perdre'n una paraula. Quan han parlat d'alló del tresor, pots comptar si he parat el cove.

NAS I què et sembla?

XATO Primerament he cregut que era una *blava*, però conforme han anat parlant, no sé, no sé... I tu, què hi dius!

NAS Veuràs, jo... d'ençà de la telegrafia sense fils ho crec tot.

XATO Jo també.

NAS Per tant, el millor que podem fer, és tenir una *interviu* amb el llorito, per veure el que s'en treu.

XATO Aquí mateix.

NAS Sí.

XATO I si ens *diquela* les intencions, mou *escandil*, i esbronca la *mongeta?*

NAS Tens raó. Millor serà *panyorar-lo*, i fer-lo cantar sota Montjuich, a la barraca.

XATO I si s'en adona del *secuestro* i tanca el bec amb pany i clau fent muts a la gàbia!

NAS Tornes a tenir raó. Val més que l'interviuem aquí mateix.

XATO I si ens atrapa aquest Nandu que és a la cuina!

NAS Xato, sembles un caga-dubtes.

XATO Veuràs, Nas-Gros, qui asegura dura.

NAS *Muxeli*, que torna el *péjol!*

XATO Granota, fica't al cove.

(*Tornen a quedar amagats sota la taula*).

ESCENA VI

TON, *pel fons esquerra, amb davantal de cuina i ventall de foc*

TON Ja tinc el sofregit a punt. Ara estic per tu. Veiam si ens podem entendre

(*Seient a la vora*).

Tu i jo som amics, oi que si que ho som?

LLORO *Lorito real.*

TON Això mateix. I com que som amics i entre amics no hi ha d'haver secrets, espero que ara em diràs on amagava els diners el vell avar, oncle del senyor Pascual. Oi que m'ho diràs, maco? Perquè tu ho saps, no pots negar-ho que ho saps.

LLORO *Si que ho sé, si que ho sé, però no ho diré.*

TON No se perquè no ho has de dir. Els diners entafurats no fan cap profit... Si tu m'ho dius on és, jo...

LLORO *Dame la pata y te daré un real.*

TON Un ral i tants com vulguis te'n donaré de rals. Creu-me que no et faltarà res. Apa, digues, digues, on és el *panís*. Deu ésser un bossot molt gros, eh!

(*Pausa curta*).

Apa, parla. No tinguis por que ho digui a ningú. Això serà cosa nostra. Ja veuràs quina vida ens donarem. Quan vulguis una cosa, sigui la que sigui, no tindràs més que obrir la boca per a demanar-la. No et sembla bé això! No? Doncs tu mateix fes els tractes. Què hi dius!

(*Pausa*).

No respons! (Ja comença a empipar-me aquest minyó!) Parla, amic meu, parla. (Es més tossut que un clau reblat i rovellat, que no valen estenalles per treure-s'el!) Apa, maco, noi pinturero... No m'ho vols dir? Tant que t'estimo jo, i tu... Apa, diga-m'ho a cau d'orella. Ai!!

(*Ha acostat molt la cara als ferres de la gàbia i el lloro l'hi ha mossegat l'orella*).

Lladre! Deixa'm anar... Ai!, ai!!

(*S'en després*).

M'has fet sang! Com em cou! Vaig a rentar-mela amb aigua. Maleït!

(*S'en va pel fons esquerra, dolent-se de la piçada*).

ESCENA VII

NAS-GROS *i* XATO, *sortint de sota la taula.*
Més tard, PASCUAL

NAS Xato.
XATO Nas-Gros.
NAS Que et sembla tot això?
XATO Que si nosaltres conseguim fer parlar el lloro podrem dir que haurem tret la rifa sense comprar bitllet.
NAS No hi ha res com fer la prova.
XATO Veiam si tenim més sort que aquest beneit.
NAS Més enginy és el que cal per fer-lo cantar. Tinguéssim bomboms de xocolata, que els agrada molt a aquestes bestioles.
XATO Calla, jo tinc un terrós de sucre de cafè.

(*Se'l treu de la butxaca*).

NAS Visca! Estem de *xamba*. Done-m'el.

(*Posen la gàbia al damunt de la taula del mig, seient a l'entorn*).

Té, llorito; té, sucre. T'agrada?
LLORO *Lorito real.*
NAS Té... Però abans ens has de dir alló que tu saps. On és el *mitjot* de la *llàmara*.
XATO Home, si li parles *caló* no ens entendrà. No saps que aquests individus son americans?
NAS Tens raó. *Oye amigaso, donde está escondida la plata?*
LLORO *Dame la pata y te daré un real.*
XATO Ho veus! Ja comença a fer anar la *pastosa*. Segueix, segueix parlant-li *guacindango*.
NAS *Amigaso, compadrito, no quiere cumplir-me la pregunta?*
LLORO *Dame la pata.*

XATO Diu que li donguis la pata.

NAS *Como no! Todas las patas que quieras te daré. Toma...* Però si em mossegues t'escanyo.

(*Va per ficar la mà entre els ferres, al mateix temps que es presenta en* PASCUAL *pel fons dreta*).

PASC. Ei! Que és això!

XATO *Xapescando!*

NAS Pirem.

(*Corrent se'n van per la dreta, tancant-se a dintre*).

PASC. Què feien aquí aquests homes! Jo no els conec pas! I estaven parlant amb el lloro. Ja ho comprenc! Sòn dos lladregots que han vingut per mirar de descobrir el secret del tresor. Es clar que és això! Del contrari no s'entretindrien aquí a la sala, tractant de fer cantar al Perico; vet-aquí el soroll que abans hem sentit. Eren ells que estaven amagats esperant la ocasió per la xerrada. Oh, i el fill d'en Bartomeu com no els ha vist, ni ha sentit res!Potser l'han assassinat, pobre xicot! Quin compromís el meu si l'han mort! Valga'm Déu! Ton! Ton! On ets! Que ets viu o mort! Respon-me si és que encara respires!.. Tot jo tremolo, Ton!, cap resposta. Ton!, no diu res. Està vist, és ben mort! Ja l'hi puc resar un parenostre.

ESCENA VIII

Dit i TON, *per la esquerra*

TON Què em crida, senyor Pascual?

PASC. Ja ho crec que et crido. On eres?

TON A la cuina.

PASC. I com és que no responies.

TON Perquè tenia la boca plena.
PASC. I no has sentit res aquí a la sala?
TON Res.
PASC. No has obert la porta a ningú?
TON No, senyor. No te la clau vostè?
PASC. Sí que la tinc, per això és que he entrat ara mateix sense trucar, trobant-me que aquí a casa hi han lladres.
TON Ca! No els he vist pas jo!
PASC. Jo si. Els he vist aquí parlant amb el lloro, tractant que els hi descobreixi el secret del tresor amagat.
TON Què em diu, ara! N'està segur?
PASC. Seguríssim. Estaven aquí mateix, al voltant de la taula.
TON Què l'hi ha posada vostè la gàbia al damunt?
PASC. No.
TON Doncs jo, tampoc. Així si que té raó.
PASC. I és clar que la tinc. Han estat ells per parlar al lloro amb més comoditat.
TON I on son ara aquests lladregots.
PASC. En veure'm han fugit, tancant-se allà dins.

(*Senyalant la lateral de la dreta*).

TON Que li sembla, doncs. Què fem ara?
PASC. No ho sé. Què faries tu?
TON Tampoc ho sé. Si el pare fos aquí aviat ho arreglaria ell. Entrava allí dins, els agafava... amb una mà al clatell i l'altra al cul de les calces i els llençava per la finestra de l'habitació.
PASC. No n'hi ha allà dins de finestres!
TON Doncs per l'ull de l'escala. On és el pare?
PASC. M'espera en un bar de la Rambla, prenent el vermut, Jo he tornat per uns documents importants, que vull dur a ca'l notari aquest matí mateix.
TON Calli! Ja ho tinc! Ja ho tinc!

PASC. El què tens!

TON La idea, la idea per fer fugir els lladres sense cap escàndol de res.

PASC. Això és el que voldria, perquè si cridem, ve la policia i esvalotem el veïnat. Després tot son declaracions amoinoses.

TON Deixi'm a mi.

PASC. Què vols fer?

TON Fer de llorito.

PASC. Tu.

TON Jo mateix. No diu que el que volen aquests lladregots és descobrir el secret del llorito?

PASC. Si, per saber l'amagatall dels diners del oncle.

TON Doncs, ja veurà; vostè vagi allà dins.

(*Senyalant la porta de la esquerra*).

PASC. I que tinc de fer-hi allà dins!

TON No sortir sinó per tancar la porta del pis quan ells marxin escales avall.

PASC. No ho acabo de compendre...

TON Ja ho anirà comprenent segons em vegi fer. Vostè, allà; jo, sota la taula.

PASC. (Veiam que farà. De vegades els més tontos l'endavinen.)

ESCENA IX

PASCUAL, *amagat a la porta de la esquerra;* TON, *darrera de la taula, que no s'el vegi; per la part ae la dreta* XATO *i* NAS-GROS, *per el seu lateral.*

(*Imitant la veu del lloro*).

TON Lorito real. Si que ho sé, si que ho sé, i ara que estic sol ho diré; tot ho diré.

(*Pausa. Ara parlant natural*).

Sembla que ha fet efecte, la porta d'ells ja es belluga. Tornem-hi.

(*Imitant al lloro*).

Si que ho sé, si que ho sé. Els diners amb unces d'or, estan amagats...

(*Veu natural*).

Si que escolten! Si que escolten!

(*Amb veu de lloro*).

Estan amagats... en un doble fondo del cossi de les escombraries de la cuina.

(*Pausa. La porta s'obre del tot, cautelosament, i surten* XATO *i* NAS-GROS).

NAS Què et sembla, Xato! Ja ha cantat el lloro.

XATO Amb més claretat que no canta en Lázaro.

NAS No hi ha que perdre el temps! Anem pel fato. La cuina es allí.

(*S'en van pel fons esquerra*).

TON Ho veu, senyor Pascual? S'en van per sa pròpia voluntat.

PASC. Tens raó, noi; tens raó.

TON Ja li deia jo que...

PASC. Silenci, que ja tornen.

(XATO *i* NAS-GROS, *amb el cossi de les escombraries passen d'esquerra a dreta del fons*)

NAS Ja ho tenim. Ansia.

XATO Ja és ben nostre, Nas-Gros.

LLORO *Si que ho sé, si que ho sé, peró no ho diré.*

XATO Ara rai! Tant me fa que *garlis,* com no, senyor lloro.

NAS Apa, *buenas, amigaso. Mándese mudar, amigo.*

XATO Recados a la família.

NAS No badem, que poden xivitar-nos, Xato.

XATO Sí; toquem aquella marxa, Nas-Gros.

(*Se'n van*).

TON Bon vent i barca nova.

PASC. Mala nuvolada se us emporti.

TON Eh, que ha anat bé la jugada?

PASC. Ja ho crec. Després de treure'm d'engúnies encara em fan el favor d'endur-se'n la llauna de les escombraries.

TON Els hi hem donat ben bé la llauna.

PASC. Ets més viu del que em creia, Ton. Vaig a buscar al teu pare, i tots tres celebrarem la festa.

TON Tornin aviat, que l'arròs ja estarà a punt de manducar-lo.

PASC. Tot seguit.

(*S'en va content pel fons dreta*).

ESCENA X

TON, *sol*

TON I ara, jo i tu, minyó, anem a comptes. Com més amics, més clars, senyor llorito. O em dius amb tots els pèls i senyals on està amagat el tresor, o acabarem malament tu i jo. Sents el que et dic?

(*Pausa*).

No em vols respondrer! No facis el sonse. Mira que hi perdràs. Mira que jo no sóc com el teu amo, que li dius calsasses i s'aguanta. Pensa-hi bé i respon en bona veritat.

LLORO *Lorito real.*

TON Sí, demà m'afaitaràs. D'això parlàvem. No és pas això lo que vull saber. No fugis d'estudi perquè no et val. On son entafurats els diners, és el que vull que em diguis!

LLORO *Dame la pata.*

TON Una garrotada et donaré si no em respons, a tu. Apa canta, canta.

LLORO *No ho diré, no ho diré.*

TON Què no ho diràs! Per força t'ho treuré del bec. Tu no em coneixes encara, tan savi que et penses ésser. Ja veuràs com l'arreglo jo aquest *cuento.*

(*Del cistell que ha portat son pare, treu el revòlver*).

Mira: saps què és això? Si no ho saps, ja t'ho faré entendre jo que és. Anem cap a la cuina i allà veurem si parles o fas el mut.

(*Amb la gàbia i el revòlver i s'en va pel fons esquerra*).

ESCENA DARRERA

Pausa. Pel fons surten BARTOMEU *i* PASCUAL, *aquest amb una carta a la mà. Més tard,* TON, *pel fons esquerra*

PASC. Tal com us dic; sort he tingut del enginy del vostre fill, que si no aquells dos lladregots ens haurien donat que sentir.

BART. Oh, és que el meu bordegàs no és tan tonto com sembla a primera vista; te cops amagats. El que és que el xicot no ha vist món, però quan el vegi serà una anguila, anem al dir.

PASC. La seva feta confesso que és digna de tota alabança. Haguessiu vist els lladres com han marxat de contents amb el cossi de les escombraries, escales avall.

BART. Es clar, com que es creien endur-s'en el tresor... Qui sap on paren ja.

PASC. Quan descobreixin la broma serà el bé del cas.

BART. I ara, jo li dic una cosa senyor Pascual.

PASC. Digueu-la, Bartomeu.

BART. Si algú ha de fer cantar el lloro esbrinant-li el secret, aquest ha d'ésser el meu xicot.

PASC. Ai, tant de bó que fos així.

(*Tir de revòlver de dins*).

Eh! Què és això! Un tret!

BART. Be m'ho sembla!

PASC. A la cuina a petat.

BART. A la cuina diu! Ton!, Ton!

PASC. Si seran els lladres, que vist l'engany han tornat.

BART. Ton!!

(*Sortint amb naturalitat*).

TON Què maneu, pare?

BART. Què ha estat això!

TON Que no ho heu sentit? Un tret.

PASC. Per què!

TON Per fer l'arròs.

PASC. Tu fas l'arròs a tirs!

TON Es que he mort el lloro.

PASC. Què dius ara, desgraciat!

TON Com que el lloro s'ha entossudit en no volguer parlar, he pensat que lo millor fora que ens el menjessim amb arròs, per acabar d'una vegada.

PASC. Però que no ho veus que així es pert tota esperança de que un dia o altre parli, designant el lloc de l'amagatall!

TON Que més tall del que hi haurà a la cassola.

PASC. Tot perdut, tot perdut!

(*Cau defallit en una cadira*).

BART. Però Ton, perquè has mort al lloro; pobre bestiola?

TON Perquè, creieu-me pare, aquell lloro, com a lloro era un trapacer, i com a pollastre farà el seu a l'arròs.

BART. Vols dir?

TON No sabia res. Allò de *si que ho sé, si que ho sé, però no ho diré,* era un cuento que es portava perquè l'apeixessin a tot capritxo.

PASC. Eh! Què llegeixo!

(*Sense gairabé adonar-s'en ha obert la carta que duia a la mà i l'ha llegida ràpidament*).

Serà veritat el que diu aquesta carta!

BART. La que el porter li ha donat ara al pujar?

PASC. Sí, la mateixa. Es del notari senyor Rafecas, que diu: «La presente tiene por objeto manifestarle, que, abierto a su debido tiempo el testamento de su difunto señor don Telesforo Agarrao, y resultando ser usted el único heredero de todo su capital, que se halla depositado en la Banca Arnús, espero se sirva usted presentarse en esta secretaría para justificar su personalidad para los efectos siguientes».

BART. Vaja, al cap d'avall es sap on tenia guardats els diners el seu oncle. Al Banc Arnús.

PASC. Ai, ai. I jo que sempre m'havia pensat que en Perico era l'únic que ho sabia!

TON Ho veu! Ho veu com el senyor lloro era un mentider, que no sabia res! Un pavero!

PASC. Sí, noi, sí. Pels disgustos que m'ha fet passar, amb quin gust me'l menjaré amb arròs.

TON Tindrà que apretar els caixals, perquè sembla que serà molt dur.

PASC. No hi fa res. M'empassaré els talls sense mastegar, i per millor païr-los, vinga tragos de xampany de la marca més acreditada.

(*Amb gran alegria*).

Pel gasto no miraré prim. Un dia és un dia.

BART. Així m'agrada. Ansia.
TON Visca!

(*Al públic*).

BART. I aquí tenen el final
del senyor «LORITO REAL».

PROU

Obres publicades:

(SENSE DAMES)

N.º 1. — "Un home discret"
Quasi monòleg en 1 acte d'En «Pau Fàcil»
1'00 pesseta

N.º 2. — "Vilesa!-No senyors!-Un caliquenyo"
Tres monòlegs d'En Sebastià Bofill i Bas
1'00 pesseta

N.º 3. — "El vestit nou de l'Emperador"
Comédia en 1 acte d'En Francesc Rossetti
1'50 pessetes

N.º 4. — "La figura del Rei Wamba"
Comédia en 3 actes de N'Esteve Trullás
2'50 pessetes

N.º 5. — "Lorito real"
Comédia en 1 acte d'En Lluís Millá
1'00 pesseta

PROXIMAMENT

CARLES DE VIANA :: (VERSIÓ CATALANA)

Llocs de venda:

A MATARÓ:

Impremta Minerva	Barcelona, 13
Llibreria Catòlica Salas	Santa Maria, 10

A BARCELONA:

Llibreria Bonavia	Tapineria, 4
"La Hormiga de Oro"	Plaça Santa Anna
Llibreria "L'Escòn"	Petritxol, 2
Llibreria Millà	Sant Pau, 21